

מוציא את בני ביתו בקידוש של שבת, שאני רבינו הקדוש דהיה נכנס בגופו, או שאני נשמות דשייכים לגלגול של יעקב אבינו דלא מת ממש, (עי' תענית ה.) ועי' רע"א סוף כתובות, ועי' בהגהות החיד"א על ספר חסידים ועי' באחרונים בענין אם מותר לילך לקברי צדיקים ויש להאריך הרבה ואכ"מ.

עכ"פ צ"ל דסומכים על השו"ת מהר"י ברונא (סי' ער"ה) דכותב בענין אמירת מכניסי רחמים דהרבה פוסקים רצו לאוסרו (עי' קרבן נתנאל ספ"ק דר"ה, וע"ע צמח צדק בספר דרך מצוותיך שורש מצות התפלה פ"ז ועוד) וי"ל דאינו אלא דרך שפלות ועבדות שמדבר בפני המלך ומבקש ליועציו לדבר למלך, והוא בוש בדבר להתקרב אל המלך, ואין זה דרך אמצעי כלל. ואכתי י"ל דענין זה של מהר"י ברונא שייך אצל מלאך דאדם רוצה להתפלל להקב"ה והוא מתבייש לדבר אתו פא"פ ולכן הוא פונה למלאך, אך כוונתו להשי"ת. אבל לבקש מצדיק שיתפל בעדו אמאי אין בזה איסור שזה כנגד העיקר החמישי מהי"ג עיקרים שהביא הרמב"ם בפיה"מ פ"י דסנהדרין, שאין ראוי לשומם אמצעי בין בני אדם להקב"ה אלא שיכוונו כל המחשבות לנגדו ויתרחקו מזולתו.

ז.

הצדיקים המתים מצטערים על החיים ועל ידי כך מעוררים רחמים עליהם

ויצ"ל כמבואר בשו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' רצג דקים להו לחז"ל דהמתים מצטערים בעד החיים וא"כ מהאי טעמא אם באים החיים בעת צרה על קברי המתים לומר שאין להם ישועה אם לא ירחמו עליהם מן השמים בודאי המתים מצטערים מפי, וא"כ אתי שפיר דאם זכותם כדאי דאינם ראויים לעונש שיצטערו, מרחם ה' בזכותם, עכ"ד.

ונמצא לפי דבריו שצריך לחשוב בתפלתו במקום קבורת הצדיק שבא לעורר אותו שיצטער בעדו ובכך יתעוררו רחמים עליו, ובאופן זה אין שום צד איסור דאין נותנים לו שום שררה רק מודיעים להם הצער כדי שיצטערו עמו, ובצערם יתעוררו רחמים ויהיה להם ישועה. ויש להוסיף עוד דזה גם הוספת זכותם להתפלל כשעוד אחד מתפלל ומצטער עמו ובפרט כשהוא צדיק, אבל הגדר הוא ע"ד הנ"ל ששניהם מתפללים יחד והוא קרוב לדברי ראבר"נ הנ"ל.

אמנם יש תוספת עומק וחידוש בדברי ראבר"נ הנ"ל והיינו דכשהצדיק והנשמה הפרטי של המתפלל מתאחדים בתפלה, הרי הם מתאחדים ממש דהם נשמה אחת, דכלל נשמות ישראל בשורש הם נשמה אחת כי שניהם הם חלקים מהשכינה הק' כנסת ישראל, וממילא אין כאן אמצעי כלל רק תפלה אחת מכלל נשמות ישראל (ועי' מה שהאריך בזה בספר על הצדיקים פרק ג' ואכמ"ל).

ח.

07/09/2018 10:00:00

הצדיק כגרון ביד החוצב לקבל ולהעלות ולהוריד השפע

ועכשיו יש לבאר מאי דאיתא בהרבה ספרים בענין הצדיק שהוא מעלה כל התפלות ומוריד השפע כמבואר ברמ"ק (בס' אילימה עין כל חמר ב' פ' י"ד, ובפרדס שער ל"ב שער הכוונה פ"א) וכן בספרי רבינו ז"ל ור' נתן מלשונות כאלו, וכן מבואר בחיד"א במדבר קדמות בשם זקנו החסד לאברהם (מערכת צ' אות ו') וז"ל: כשיש צדיק אחד בדור השכינה עמו, ובאמצעותו נומלת שבה ותפלות כשרי ישראל ועבודתם ע"י הצדיק הוא ראש הדגל וכו', וממשיך החיד"א שם וזה שאמר הכתוב אין האשכול לאכול בכורה אותה נפשו, פי' אשכול איש כל כמ"ש ז"ל שהכל מתקבץ על ידו, והוא צינור לקבל ולהעלות ולהוריד השפע עכ"ל, ויש להבין דאין הכוונה ח"ו שם שצריך לבקש הצדיק שהצדיק יעלה תפלתו, דלמעשה הצדיק הוא רק כגרון ביד החוצב והכל תלוי בידו ית"ש ורק עבודת הצדיק הוא להתפלל להשי"ת להעלות התפלות ולהוריד השפע, ונחשב כאילו יורד על ידו, כיון שהוא הממשיך העליה וירידה ע"י תפלתו ועבודתו, ואין להשתעבד אל הצדיק כלל ח"ו ח"ו, רק למעשה הקב"ה מנהיג שע"י שהצדיק מתפלל בעדו נתעלה תפלתו ג"כ, והפניה של האדם בתפלתו צריך להיות רק לבוראו, אלא שמבקש מהצדיק שהוא ג"כ יתפלל עמו להקב"ה ועי"ז נתעלה תפלתו, אבל לא שהוא נצרך להם מצד עצמם, וא"כ הטעם דהולכים אל הצדיק הוא רק משום דכך רוצה הבורא דהתפלות יתעלו ע"י זכות הרבים ובפרט הצדיקים, אבל לא שפונה אל הצדיק מצד עצמו ח"ו ח"ו, דאין לאדם השתעבדות רק אל הבורא, רק הבורא מצוה לו שישתף עם תפלתו את תפלת הצדיק בבחי' תפלת רבים וכלל נשמות ישראל, ועבודת הצדיק להתפלל לה' להעלות תפלתו, וא"כ מה שנצרכין אל הצדיק הוא בשביל פניתו אל הבורא אך אינו עושה מהצדיק שום מציאות כלל, ואפילו שהצדיק למעשה מעלה תפלתו מצד עבודתו ותפלתו להשי"ת, מ"מ תפלת הצדיק הוא כגרון ביד החוצב, דהיינו שבאמת הכל ע"י הקב"ה שהוא שומע תפלת צדיקו ומעלה את עבודתו, ונמצא שאין הוא פונה אל הצדיק כדי שהצדיק יעלה בגדר אמצעי ח"ו, רק בגדר התחברות עם הצדיק כדי להעלות יחד התפלות לפני הקב"ה כמשנ"ת לעיל. והכל על פי יסוד הנ"ל שמשתף עצמו עם הצדיק ונעשים כנשמה אחת ושניהם מתפללים יחד.

והביאור ביתר עמקות י"ל עפ"י המבואר בצמח צדק לענין הפיוט מכניסי רחמים, דאף שבתחילה הסכים עם האוסרים לאומרו, מ"מ בספר דרך מצותיך חזר בו (עי' בהגהותיו לר"פ נר ד' שבתורה אור כ"ג) וכתב דהענין הוא שאין הפי' שמבקשין מהן דבר ח"ו, רק להיות בבחי' שליח השפע מלמעלה וכן הם מעלים התפלות, וז"ל עוד באור תורה (בראשית כרך ה' עמ' תתקמ"ט בשולי הגליון): ובזה אפשר לומר מה שאומרים במליחות למלאכים מכניסי רחמים הכניסו תפלותינו, והקשו על

זה שנראה כאילו עושה אותם אמצעים ח"ו בינו להקב"ה וזה איסור גמור, שהרי אפילו במדותיו ית' אע"ג שמויחד בהן בתכלית מ"מ ארז"ל בכל קראנו אליו, אליו ולא למדותיו, מכ"ש וק"ו לקרוא למלאכים שהן נבראים ולא איהו וגרמוהי חד בחון. אך הענין כי אין הענין שמבקשין דבר ח"ו, רק להיותו בחי' שליה להוליך השפע מלמעלה למטה, וכן הם מעלים התפלות, עכ"ל.

ותמצית דבריו דבאמת אסור להיות בכונתו לבקש מצדיק וממלאך שיעלה תפלתו, דהרי הם כמו גרזן ביד החוצב, דרך הבורא הוא בעל הבית והוא יחליט אם הצדיק והמלאך יעלה תפלתו, רק כיון שלמעשה הם הגרזן ביד החוצב להעלות תפלתו, שייך לשון לבקש שהצדיק והמלאך יעלו תפלתו, ואין חכונה דמבקשים מהצדיק או מהמלאך מצד עצמם דאין להם כח עצמי כלל, רק לבקש מהשי"ת דיגרום דהצדיק או המלאך יעלה תפלתו.

אוצר החכמה

וא"כ מה שמבקש מהצדיק שיתפלל בעדו הוא להתאחד עם הצדיק שג"כ יתפלל בעדו, ומה שהצדיק מעלה ומוריד השפע זהו עבודת הצדיק מצד עצמו להתפלל להשי"ת להעלות ולהוריד השפע, וזה אינו תלוי ביד הצדיק רק כמו הגרזן ביד החוצב, ואינו תלוי רק בידו ית"ש, ואין הפניה בזה אל הצדיק כלל, רק אל השי"ת שהוא למעשה ממשיך שפעו על ידי הצדיק ומעלה תפלת הרבים ע"י תפלת הצדיק.

והיסוד הוא דהפניה להצדיק הוא רק עבודה שלו דישתתף עם עבודת הפרט, אבל ההנהגה העליונה דשורה על הצדיק זה אינו תלוי בידי הצדיק רק זה תלוי בידו ית"ש שהוא מנהיג את הבריאה על ידי צדיקיו, וזה דבר עמוק ולא הארכתיו בו רק להוציא מלבם של תועים ומטעים שחושבים ח"ו לפנות אל הצדיק שיעלה תפלתם כאילו הוא ביד הצדיק בלי ביטולו להשי"ת, ואסור לפנות אליו באופן כזה, אף על פי שבאמת הוא מעלה על ידי עבודתו ותפלתו, דפונים אליו רק שהוא ישתתף בתפלתו אתו יחד, וממילא הקב"ה מעלה תפלתו על ידי תפלת הצדיק, ורק בידו יתברך תלוי אם באמת תתעלה תפלתו, ואסור לפנות בדעתו לעשות מציאות מהצדיק כאילו השפע תלוי בו חס ושלום מצד עצמו, ודו"ק היטב.

ט.

ביאור ענין הוידוי לפני הצדיק

וענין הוידוי לפני הצדיק שכתב רבינו ז"ל בליקו"מ תורה ד' הענין הוא דבאמת הצדיק מבטל עצמו לגמרי להקב"ה ונחשב כאילו התודה לפני הקב"ה, כיון דאין המתודה חושב לעבוד אז את הצדיק ח"ו רק מבקש ממנו עצה על חטאיו, ובדרך ממילא כיון שהצדיק מבטל את עצמו נחשב כאילו התודה לפני המאציל,

אבל אם אדם ייחד עבודתו להצדיק, כיון שהתפיסה שלו בצדיק הוא בכליו של הצדיק דנמצאים בבי"ע, פשוט דנחשב כמו עובד ע"ז דאין גופו של הצדיק מתאחד עם האור, דהרי גופו נמצא ממש בבי"ע במקום הפירוד.

^{09/09/2018}
ולענין אם מותר להתודות לפני הצדיק לאחר מיתתו דאם אין הכוונה רק לבקש ממנו עצה הרי אינו שומע עצתו. ומה ענין הוידוי על קברו של הצדיק, אלא הדרך הנכון בזה הוא להתודות לפני הקב"ה, אלא דכיון שעומד על ציון הצדיק נחשב כמו התיקון דאי' בליקו"מ ח"א תורה ד' של ודוי לפני הצדיק, אבל לא שיחשוב ליהד עבודתו לצדיק ח"ו ואף לא לאא"ם המתלבש בנשמת הצדיק (כמ"ש הרש"ש בנה"ש דף ל"ד ע"ב בסוד הנרנח"י הנמשכים לצדיקים וכו') דזהו איסור חמור כיון דאין נשמתו של הצדיק מאוחד עם גופו כמשנ"ת, רק יתודה לפני הקב"ה ויכוין שהצדיק שומע ג"כ והרי הוא בביטול גמור להשי"ת, ועי' נעשה התיקון ג"כ של ודוי לפני הצדיק.

וכן משמע בדברי הרה"ק מטשערין בביאורו לתורה הנ"ל בלקו"מ וזלה"ק; ואח"כ כשבא על קברו הקדוש ומפרש כל לבו לפני השי"ת ומרבה בתפלות ותחנונים ווידוים וכו' ומתפלל לפני השי"ת שיראהו הדרך הנכון והישר לפי שורש נשמתו שיזכה עי"ז לתשובה שלמה, ולעבוד אותו ית' באמת ושיכפר לו על כל מה שפגם וכו', ובפרט בזכותו של הצדיק הקדוש ואומר הוידוים בתוך פנימיות לבבו עד שהדיבורים יוצאים מתוך עצמותו בבחי' כל עצמותי תאמרנה היינו שהדיבורים יוצאים מתוך פנימיותו ועצמותו של המתודה, עי"ז ממילא נמשך כל האיברים וכו' בתוך הדיבורים, ואומר כל הנ"ל על סמך דעתו של הצדיק הקדוש ז"ל בהתקשרות גמור אליו בכל לבבו שהוא יעשה ויגמור כל התיקונים הצריך לנפשו ורוחו ונשמתו, אזי יאמין בבירור שבודאי נחרבו עי"ז כל בניני המלכות דסמ"א והוציא מהם כל הצירופין, ונבנו בניני המלכות דקדושה ואז ממילא ידע דרך הישר לפי שורש נשמתו וכו' עכד"ק.

י.

להוציא מלבם של תועים שפונים בתפלתם ועבודתם אל הצדיק ובאמת לא היה ראוי להאריך בדברים דקים אלו על פני הכתב, אבל מאחר וראיתי טועים ומטעים בדברים כאלו שהשתיקה יפה להם הוצרכתי להאריך, והכי טוב ששום אדם לא יפלפל ולא ידבר בדברים שאין לו השגה בהן ויתן מחסום לפיו ויתפלל בתמימות להשי"ת כמו שנהגו אבותינו ורבותינו בכל הדורות, ולא יבלבל אנשים בדרכים חדשים שונים ומשונים, דיכול להיות סתירה להאמונה הפשוטה המסורה לנו מאבותינו, ורק זהו דרך רבינו ז"ל לילך בתמימות ופשיטות שהוא באמונה פשוטה בלי שום התחכמות בענין הצדיק ח"ו, ולפיכך רע עלינו המעשה דקצת מתחדשים חדשו דיש ענין לדבר עם הצדיק כל צרכם באופן של

התבודדות, דבר שלא מוזכר כלל בספרי רבינו, דמי שירצה לעשות כן יכול לעשות כן אבל לעשות מזה ענין דיצא מזה טעות כאילו שיש ענין לבקש מן הצדיק בקשות וכו', זהו אינו כדאי כלל, והכי טוב לילך בפשיטות ובתמימות וכל בקשותיו יהיו רק אליו ית"ש, ואם רוצה לבקש מן הצדיק שיתפלל בעדו, מותר להרבה פוסקים, אבל שיש איזה עבודה ח"ו לדבר עם הצדיק צרכיו ולעשות עיקר מן הדיבור אל הצדיק וכו', אין לעשות כן, דזה מבלבל אנשים מהאמונה הפשוטה והצרופה דקבלנו מהר סיני דהכל תלוי רק בידו ית"ש. והשי"ת יוכיננו לאמונה פשוטה בו ית"ש ולעשות רצונו ית"ש אבי"ר.

אמנם מי שמתפלל בתמימות ובפשיטות עם אמונת צדיקים ויודע שיש מעלה להתפלל אצל הצדיק או בציון של הצדיק ועושה בתמימות על דעת חז"ל ועל דעת מש"כ בספרי הצדיקים שכך צריך לנהוג אף שאינו מעמיק להבין איך הענין נעשה ובאיזה אופן פועל אין בזה בית מיוחד כיון שעושה על דעת חז"ל וע"ד התה"ק, וכל מש"כ הוא רק כאשר מעמיק להבין הענין שאז צריך להזהר שלא לטעות בגדר הדבר וכפי כל משנ"ת.

יא.

אף הצדיקים שיש להם נשמה דאצילות אין שייך תפלה אליהם וכדי להבין הענין יותר בעומק עפ"י יסודות הקבלה, הנה יש לבאר דהיחוד של אצילות דאיהו וחיהו וגרמוהי חד בחון, אע"פ שיש לדעת דנשמת הצדיק אפילו כשיש לו נשמה דאצילות אינה אלקות כמבואר בספרי ר' אהרן סטראשאלער ובדברי ר' יצחק אייזיק האמיל דנשמות של אצילות אינן בגדר אלקות, דרק הכלים של הספירות עצמן דאצילות הם אלקות אשר נאמר עליהם דאיהו וחיהו וגרמוהי חד בחון, אבל לא הנשמות והמלאכים של אצילות, שהם מחצבים יותר חיצוניים המלבישים על מחצב הספירות כמבואר בשערי קדושה למחרת ח"ו ו"ל וכו' עי"ש.

ואמנם יש דרגא של נשמות של אצילות שהן בגדר אלקות כמבואר בכ"מ בספרי חב"ד (עי' היטב בתניא באתר כ' ועי' בספר השיחות למוהרש"ב שיחת י"ט כסלו תער"ג, ועי' להלן מדבריו בתרנ"ט ובתרס"ו), וצ"ל דנשמות אלו הם יותר פנימיים אבל גם הם אינם שייכים אלא לבחי' כלים דאצילות ולא לגדר פנימיות נשמת האצילות, דהיינו שהם בחי' חיצוניות דפנימיות, ונקראים נשמות כיון שכללות כל הפנימיות נחשב נשמות בערך כללות החיצוניות, דהכל תלוי בערכי הכינויים, וכמבואר בתניא דהגדר של הביטול הוא בבחי' אור הבטל במאור, דכל הספירות של אצילות הם בטלים בבחי' מקצת האור בטל במקור האור ואינו עולה בשם כלל, ואעפ"כ בכח הפלא של הבורא יש בכחו לקיים מציאותן דהרי עצם הכלים של אצילות קיימים.

והנה יש לדעת דאע"פ דהתפיסה בכל ספירות של האצילות שהם מגלים התגלות של עצמותו ית"ש ממש, דהיינו כשקורים הוי"ה ואלקים מדברים ממש מהעצמות המתגלה ע"י ספירה זו (בסוד הקו המתלבש בתוך הספירות), הסיבה לכך הוא רק מחמת ביטולן של הספירות, דהכל תלוי במדת החכמה דהיינו בביטולן, ואין הקב"ה שורה רק בדבר הבטל לפניו בבחי' חכמה כ"ח מ"ה, וממילא אם האדם פונה לחכמה דאצילות, אסור שיהיה כוונתו דחכמה דאצילות יעשה לו דבר, דעל זה אמרו חז"ל אליו ולא למדותיו. אלא הכוונה הוא להעצמות המלוכש בתוך חכמה דאצילות דרך הקו, הרי א"כ כוונתו צריכה להיות רק אל המאציל דמתגלה כאן דרך ספירה זו, ואסור לחשוב על הספירה מצד עצמו דאין לו כח עצמי כלל, ואדרבה באצילות נגלה ביטול זה, ודון מינה ומינה לענין לבקש מצדיק, דאין לבקש ממנו כלל שום דבר בגדר עצמי אפילו אם יהיה לו נשמה מפנימיות האצילות, כי אין לו כח עצמי כלל, והפניה הוא רק להבורא, וכל כוונתו אפי' בהספירות הוא אליו ולא למדותיו וכ"ש שלא להצדיקים ח"ו, ודו"ק.

ונמצא שאסור לבקש מצדיק צרכיו בגדר תפלה להצדיק, ולא מיבעי אם מתפלל לגופו של הצדיק דנמצא בבי"ע דודאי נחשב כמו ע"ז, דגופו אינו מיוחד כלל להא"ס דהגוף הרי נמצא בבי"ע במקום הפירוד, אלא אפי' אם מתפלל לנשמתו ואפי' לנשמה שהיא בדרגה של אלקות ממש (דעפ"י רוב אפי' צדיקים גדולים דנשמתם מאצילות אין נשמתם באחדות עם הא"ס, רק צדיקים מיוחדים מאד לאחר פטירתם כמבואר בספרי מהרש"ב מלויבאוויטש) אם מכויין להתפלל להנשמה עובר על הפסוק "אליו" ולא למדותיו, דאסור ליחד עבודתו אפי' להספירות אע"פ שבטלים ומיוחדים להא"ס, ואיהו וחיותו וגרמוהי חד, וכ"ש להנשמה שהיא באחדות עמו. ואפי' אם יתפלל להא"ס שמת אחד עם נשמת אותו צדיק, ג"כ איסור יש בדבר, דלא הותר לנו להתפלל רק לשם הוי"ה ב"ה שהוא איך שהקב"ה מתגלה לנו דרך זו"ן דאצילות, ולא בבחינה אחרת כלל כמבואר בס' יושר לבב באריכות, וגם להא"ס ועתיק אסור ליחד עבודתו שלא ע"י זו"ן, דרק לא"ס איך שמתלבש בזו"ן דאצילות שהוא הגילוי של שם הוי"ה ב"ה מותר ליחד עבודתו, והוא דבר עמוק מאד כמבואר בנה"ש דף ל"ד ע"ב ונתבאר בכ"מ בדברינו באריכות ואכמ"ל. ועי' בהקדמת הבן איש חי לספרו דעת ותבונה, ובספרו עוד יוסף חי בפ' וישב בקונטרס חוט המשולש ואכמ"ל. ועי' משנ"ת בכ"מ בספרי ים החכמה ובפרט במאמר "כל הנקרא בשמי" (ים החכמה תש"ע ענף ג' מאות ה' ואילך עד סוף ענף ג'), ובמאמר "אליו ולא למדותיו" (ים החכמה תשע"א) ובכ"מ.

יב.

מאן פני האדון דא רשב"י

והנה אי' בזוה"ק (ח"ב ל"ח ע"א) "מאן פני האדון ה' דא רשב"י" ובביאור הגר"א לתיקוני זוהר (כ"ב ע"ד) כתב "דבזמן שאין צדיקים בדור ואין השכינה מוצאת

מקום לנות, אז היא שורה על הצדיקים ישני עפר". ואיתא בחז"ל על משה רבינו ע"ה דשכינה מדברת מתוך גרונו, וכן כתיב פנים בפנים דיבר ה' עמכם וכתב רש"י דאינו על ידי סרסור אלא המוכר עצמו מדבר עמכם עי"ש, ומאידך כתיב אח"כ אנכי עומד בין ה' וביניכם דהיינו שקיבלו התורה על ידי משה רבינו, וכל זה צריך ביאור והם דברים עמוקים ודקים ואי אפשר בכאן לבאר כל הענין באריכות הדק היטב כפי שהיה מן הראוי, אלא נציין לע"ע כמה מראה מקומות ויסודי הדברים בקיצור, ועוד חזון למועד בעה"י להרחיב יותר כיד ה' הטובה עלינו.

09/09/2018 18:09

יג.

אסור לעבוד הכלים דבי"ע ואף לא לכבדם כיבוד של אלקות

ולבאר את הענין נקדים כמה דברים בענין איסור ע"ז עפי"מ דאי' בס' בן פורת יוסף עה"פ לא יהיה לך אלהים אחרים בשם הבעש"ט וז"ל: שמעתי ממורי שאמר שאלת הפילוסוף אם לית אתר פנוי מיניה, אם אתה כופר בע"ז אם כן כופר אתה בחלק שהוא ממנו יתברך. וביאר כי יש באדם חצר הכבד בסוד והבדילה הפרוכת לכם, ודרך שם דוחה המותרות והצואה, וב"היכל הברכה" סוף פ' וישב ביאר דבריו בסוד הפרסה המבואר בדברי האריז"ל, עי"ש ואכמ"ל.

ויעיין בזוה"ק יתרו (פ"ו ע"א) עה"פ לא יהיה לך אלהים אחרים על פני דר"ל זולת האצילות שהיא פניו, כי האור שם מתייחד עם הכלי ונקרא פניו ממש, כמ"ש בזוהר (אמור צ"ג ע"ב) בקשו פני אלין עטרי מלכא (הי"ם) דהוא אחיד בהו ואינון ביה, אינון שמייה, ואיהו ושמייה מלה חדא הוא, ובג"ד אמר דוד את פניך ה' אבקש, ובזוהר (יתרו פ"ו ע"א) על פני לאפקא אפי מלכא (ו"א) דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון שמייה והוא אינון, ועי' בלש"ם הקדמות ושערים דף טו: והענין דעד סוף אצי' כיון שהאור מתאחד עם הכלי דבטל בהאור נקרא אלקות והכל מתאחד עם הבורא, אבל בסוף האצי' יש פרגוד ומחיצה. ואע"פ שאורו ית"ש מתפשט בבי"ע ממש (בסוד הארת הקו, וכמבואר בספרי תלמידי הבעש"ט שהוא סוד ממלא כל עלמין, ובהגר"א בהיכלות, ובלש"ם הו"ש דף י"ז:) והנח"י של בי"ע הוא אלקות ממש, מ"מ הכלים שיש שם והרוחין ונפשין אינם אלקות כלל כמבואר באר"י. ולפ"ז יסור ע"ז הוא לעבוד את הכלים דבי"ע דכיון שהם לאחר הפרגוד אינם בטלים להאור.

ועי' בדרך מצותיך להצ"צ מצות מילה דבזה טעו דור אנוש דכבדו את הכלים דבי"ע בשביל שהיה בתוכם אא"ם, ואע"פ שידעו דאין הכלים עצמות הבורא, אבל איסור ע"ז הוא לכבד את הכלים דבי"ע להחשיבם לאלקות שמתאחדים עם הבורא, דהאמת היא דמאצי' ולמטה הכלים הם נפרדים. וז"ש הבעש"ט דאף דמלא כל הארץ כבודו ונמצא בכל מקום, אסור לעבוד לאיזה דבר שהוא בי"ע, ואפי' אם יכוין בלבו להאור, אסור לו לכבד הכלים דבי"ע במחשבה דבור ומעשה כבוד של אלקות באופן

שנראה דסובר שהם מתאחדים עם האור. וכדאי' ביבמות ו: תוד"ה יכול דפי' דהגמ' קמ"ל דאף דהמקדש הוי דבר שבקדושה לא ישתחוה לו לשם אלקות. רק שכלים הבטלים להאור לפי דרגת בי"ע דהיינו צדיקים ומקדש, חייב לכבדם מאד מחמת אור השכינה המתגלית שם, אבל לא כיבוד של אלקות ח"ו. משא"כ כלים דאינם בטלים דהיינו ע"ז, חייב לבזותם. והמקומות שאור השכינה מכוסה שם בקליפת נוגה דהיינו כמו הגילוי של חיצוניות עולם העשיה, שם א"צ לכבד וא"צ לבזות, וכך יש לנהוג בכל הדברים של היתר ורשות שאין שם התגלות הקדושה דהיא הביטול. ועי' ברמב"ן פ' ויגש עה"פ וישא ישראל ובמהר"ם גבאי בספר עבודת הקדש חלק התכלית פ"ל ובצמח צדק עה"פ ויקרא לו ליעקב אל ובלש"ם דע"ה דף נ"ד ע"ב ואכמ"ל.

יד.

השכינה השורה בשורש נשמת הצדיקים היא בבחי' ממוצע המחבר

וכדי להבין הענין היטב יש להעתיק מדברי מוהרש"ב ז"ל (תרנ"ט ומובא בספר על הצדיקים דף צ"א ואילך עי"ש) פנים בפנים דיבר ה' עמכם וגו' אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם דבר ה', ופירש"י ע"פ פנים בפנים כך אמר להם משה אל תדמו שאני מטעה אתכם כדרך שהסרסור עושה בין מוכר ולוקח הרי המוכר עצמו מדבר עמכם, ע"ש וצריך להבין מש"א אח"כ אנכי עומד בין ה' וביניכם וכו' דלכאורה הרי זה סותר למש"א תחלה פנים בפנים דיבר ה' עמכם ואיך יתכן שניהם דעם היות שאנכי עומד בין ה' וביניכם ומ"מ המוכר עצמו מדבר עמכם וכו'.

והענין דהנה ידוע מ"ש בע"ה (שער מ"ב פרק א') שבין כל בחינה וביחינה יש ממוצע ביניהם וכו'. וכמו כן הוא ברוחניות בב' מדרגות שהם רחוקים זה מזה יש ממוצע ביניהם וכמו משה שהיה ממוצע בין הקב"ה לנשמות ישראל וכמ"ש אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם דבר ה', דנשמות ישראל בעצמם לא היה באפשרם לקבל את דבר ה', דבמתן תורה הרי על כל דיבור ודיבור פרחה נשמתן וכו', ולכן אמרו דבר אתה עמנו וכו' שהיה משה ממוצע ביניהם וכו', והטעם שיש בכה הממוצע לחבר ב' הבחי' הוא לפי שהממוצע כולל שניהם וכמו במשה דכתיב בו איש האלקים ואיתא במדרש רבה פ' ברכה מחציו ולמטה איש מחציעו ולמעלה אלקים וכו' ולכן היה ממוצע שעל ידו נמשכה התורה דאו רייתא מחכמה נפקת ונמשכה על ידו בבחי' מלכות למעלה ולנשמות ישראל למטה וכו'. עכ"ל

טו.

שכינה מדברת מתוך גרונו של משה הוא בדרך מעבר ולא בדרך התלבשות

ועי"ש שמאריך לבאר שיש ב' בחי' ממוצע הא' הוא ממוצע המפסיק והב' ממוצע המחבר, וביאר דמשה רבינו ע"ה היה בחי' ממוצע המחבר, וזהו שאמרו

חז"ל שכינה מדברת מתוך גרונו של משה, ומבואר במ"א המשל על זה כמו משקה ששופכין דרך המשפך שהמשפך אינו מקבל כלל המשקה כי אם עובר דרך המשפך וכו', ועד"ז היתה שכינה מדברת מתוך גרונו של משה בלי שום הרגש כלל כי אם דבר ה' היה מדבר מתוך גרונו וכו', ומבואר שם דלכאורה מהו המעלה שלא הרגיש כלל, שלכאורה אם היה מרגיש היה יותר טוב. ונתבאר התירוץ על זה שאם היה מרגיש היה מתעצם הדבר ה' בו ואח"כ היה יוצא, א"כ אין זה דבר ה' ממש כי אם דבר משה מה שקיבל מה' אבל כשיוצא בלא הרגשה היה דבר ה' ממש רק שהיה עובר דרך גרונו של משה.

מצוה החכמה מזו.

אף שהשכינה שורה בדרך מעבר אי אפשר להשיגה כי אם על ידי הצדיק

ולכן בחי' הממוצע דמשה להמשיך את התורה למטה שעל זה אומר אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם דבר ה' וכו' בא ונמשך על ידו בחי' דבר הוי"ה ממש כמו שהוא בעצם וכו', ומ"מ היה צריך להיות על ידי משה דוקא ומפי הקב"ה בעצמו לא היו יכולים לקבל, מפני שהמעביר פועל גם כן, וכמ"ש באגה"ק בקונטרס אחרון ד"ה להבין מ"ש בפע"ח דביו"ט מאיר חסד דאצילות המתלבש בחסד דבריאה על ידי מעביר חסד דיצירה ועשיה דאל"כ לא היה פועל בעולם הזה, נמצא שעם היות שהוא בדרך מעביר לבד בחסד דיצירה ועשיה, מ"מ הרי הוא פועל בעולם הזה וכו'.

והמשל בזה כמו הכותב שכל באצבעות היד, שאין הכח התנועה שביד כלי לשכל, ואין השכל מתלבש בהכח התנועה שביד כי אם בדרך מעביר לבד, ולכן הכח התנועה בטל לגמרי לאור השכל, וכפי אור השכל כן היד מתנועע מעצמו, והיינו לפי שאינו בדרך כלי להתלבש את האור וכו', כמ"ש במ"א. ומ"מ הרי זה פועל שע"י"ז בא השכל לידי אותיות הכתב וכו', וכמו כן יובן בבחינת ממוצע דמשה שאם היות שהוא בדרך מעביר לבד מ"מ הרי זה פועל שיוכל להתקבל בנשמות ישראל, אבל האור המאיר על ידו הוא בחי' אור עצם המשפיע ממש, שהוא בחי' האור דפנימיות ועצמות אוא"ם וכו'.

ומסיים במאמר שם בזה"ל: ועל פי הנ"ל יובן מ"ש"א פנים בפנים דבר ה' עמכם וכו' ומ"ש"א אנכי עומד בין ה' וביניכם להגיד לכם דבר ה' וכו', שאינם סותרים זה לזה, דמ"ש פנים בפנים דבר ה' היינו שבתורה נתגלה בחי' פנימיות ועצמות אוא"ם ממש וכו' כנ"ל, אמנם הגילוי צריך להיות על ידי ממוצע דמשה, אך בחי' הממוצע דמשה אינו דומה לשארי ממוצעים כנ"ל, שעל ידי משה נמשך בחי' עצמות האור ממש וכו'. ולזאת עם היות דאנכי עומד בין ה' וביניכם כו', מ"מ פנים

בפנים דיבר ה' עמכם, שהמוכר עצמו מדבר עמכם, שנמשך ונקלט בנשמות ישראל בחי' פנימיות ועצמות אור א"ם ממש וכו', עכ"ל.

10/09/2018 10:09

יז.

ג' נקודות שרשיות בהבנת הענין על נכון

נמצא לפי"ז דיש ג' נקודות שרשיות בהבנת הענין על נכון בהא דהצדיק שהוא בבחי' משה השכינה שורה בו א. דהוא בחי' ממוצע המחבר. ב. דאין השכינה בהתלבשות בתוך הצדיק רק נמצאת בו בדרך מעבר. ג. דאעפ"כ אי אפשר לקבל אור זה רק על ידי משה דייקא, מפני שצריך דווקא בחי' המעבר כדי שיוכלו להתקשר עם השכינה. ונמצא דעיקר ענין התקשרות לצדיקים הוא להתקשר אל השכינה משום דנמצאת בהשראה אצל הצדיק, והשכינה שהיא בפנימיות נשמת הצדיק היא הממוצע המחבר את נשמת ישראל לא"ם בסוד שיתבאר להלן דהשכינה כלולה משורש נשמת ישראל בסוד ניצוץ א' וב'. והוא דומה לקדושת בית המקדש, דכמו שהשכינה שורה במקדש ואינה מתאחדת שם בבחי' יחוד גמור, רק בדרך השראה, עד"ז הוא בחי' נשמות הצדיקים, וזהו שאמר בזהר הק' הנ"ל מאן פני האדון דא רשב"י

יח.

הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם

ועוד יש לעיין בדברי מוהרש"ב ז"ל בספר יו"ט של ר"ה תרס"ו (עמ' תצ"ח ד"ה הקבצו ושמעו, ובנדמ"ח עמ' תרנ"ז) בענין יעקב אבינו דאיתא בגמ' (מגילה י"ח ע"א) שקרא הקב"ה ליעקב א"ל, ובמדר"ר איתא ושמעו אל ישראל אביכם "אל" הוא ישראל אביכם, מה הקב"ה בורא עולמות אף אביכם בורא עולמות, מה הקב"ה מחלק עולמות אף אביכם מחלק עולמות וכו'. וכתב בזה"ל: וצריך להבין איך שייך לומר כן על יעקב שלמטה עם היות שהיה נשמה דאצילות, מ"מ הרי היה רק מרכבה לז"א דאצילות, לא בחי' ז"א ממש, וכמ"ש באגה"ק (לבעה"ת סימן כ') על נשמות דאצילות, אך אינן אלקות ממש לברוא בהם ועל ידם מאין ליש, הואיל וכבר יצאו ונפרדו מהכלים דאצילות שבהן מלוּבש הקו מאור א"ם שהאור מעין המאור וכו', וא"כ איך שייך לומר "אף אביכם בורא עולמות" שהרי אינן אלקות ממש לברוא כו', דענין הבריאה הוא מהאור דוקא, וכנודע דאמיתות כח הבריאה וההתחוות הוא בעצמות א"ם דוקא, דהוא לבדו בכחו ויכלתו להוות יש מאין וכו', וההתחוות שעל ידי האור הוא לפי שהוא מעין המאור כו', וכמ"ש באגה"ק שם, ונשמות דאצילות הואיל שיצאו ונפרדו מכלים ואין הקו מאור א"ם מלוּבש בהם, איך יאמר אף אביכם בורא עולמות וכו'. וכמו כן אינו מובן מה שקרא ליעקב "אל" דעם היות דו' שמות שאינן נמחקין הן בעשר ספירות דאצילות שם "אל" בחדש ושם אלקים בגבורה וכו',